

Хроніка капітана Блада

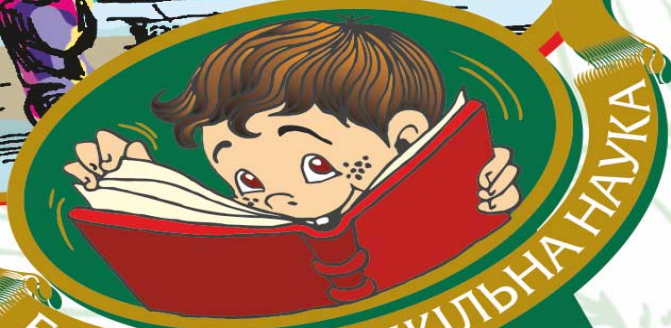
КУПИТИ

Про книгу

Історико-пригодницький роман захоплююче й інтригуюче переносить нас у XVII століття, в часи колонізації Нового Світу, в непрості стосунки флібустьєрів і чиновників. Автор так динамічно, зі знанням справи описує численні морські бої та пригоди капітана Блада, що від роману годі відірватися, не дочитавши.

Рафаель Сабатіні

Хроніка Капітана Блада

БОГДАНОВА ШКІЛЬНА НАУКА

Рафаель Сабатіні

**ХРОНІКА
КАПІТАНА
БЛАДА**

Розділ I

ХОЛОСТИЙ ПОСТРІЛ

Капітана Істерлінга, чия тривала ворожнеча з Пітером Бладом посідає неабияке місце в залишених нам Джеремі Піттом записках, слід розглядати як знаряддя, що його обрала доля, аби визначити майбутнє тих засуджених до каторги бунтівників, які втекли з Барбадоських островів на захопленому ними кораблі «Сінко Льягас».

Життя людей часто залежить від волі найнезначнішого випадку. Така, наприклад, малопомітна подія, як напрямок вітру тієї чи іншої хвилини, може зовсім змінити чийось долю. А долю Пітера Блада, в той час, коли вона була ще непевна, визначив, без сумніву, жовтневий ураган, який загнав десятигарматний шлюп капітана Істерлінга в Кайєнську затоку, де вже майже місяць стояв на якорі «Сінко Льягас».

Блад і його спільники втекли в Тортугу, в цю піратську фортецю, сподіваючись знайти тут захисток, поки вирішуватимуть, що їм робити далі. Вони обрали Тортугу тому, що це була одна-єдина гавань на Карибському морі, де вони могли розраховувати на те, що тут до них ніхто не чіплятиметься і не ставитиме їм ніяких запитань. Жодне англійське поселення не надало б їм притулку через їхнє минуле. Іспанці, природно, теж зустріли б їх негостинно, і не лише тому, що вони були англійцями, а ще й тому, що вони заволоділи іспанським кораблем. Не могли вони довіритись і якій-небудь звичайній французькій колонії через недавню угоду між урядами Франції й Англії про затримку осіб, які втекли з поселень, куди засилали засуджених, і про обмін ними. Лишалися голландці, які були нейтральними. Та Блад вважав нейтралітет одним з найнепевніших станів, коли можна діяти так, як заманеться. Тому він якнайдалі обминув голландські володіння й пішов на острів Тортуга, який, належачи французькій Вест-Індійській компанії, номінально був французьким, але лише номінально, бо, по суті, не належав жодній нації, оскільки Берегове братство — так називалась ця піратська співдружність — навряд чи можна було вважати якоюсь нацією. В кожному разі слід зауважити, що на Тортюзі не діяли ніякі закони, які

б суперечили звичаям, що ними керувалось це велике братство. Французькому урядові було вигідно надавати притулок цим безправним людям, щоб потім використовувати їх як вузду проти іспанської жадоби й загарбницьких дій у Вест-Індії.

Отже, засуджені повстанці, яким пощастило втекти, мирно жили собі біля берегів Тортуги на борту «Сінко Льягас». Та це тривало лише доти, доки не з'явився Істерлінг і не порушив їхнього спокою, змусивши їх діяти й думати про майбутнє; якби не він, вони, можливо, ще довго ні на що б не зважились.

Капітан Істерлінг — наймерзенніший з усіх негідників, що будь-коли плавали Карибським морем, мав у трюмах свого корабля всього кілька тонн какао, звільнивши від цього вантажу якогось голландського купця, що йшов додому з Антильських островів. Цей подвиг, як Істерлінг добре усвідомлював, аж ніяк не вкрив його славою, оскільки слава в очах цього пірата вимірювалась розмірами здобичі, а мізерна здобич, як було в останньому випадку, зовсім не додавала йому пошани в очах Берегового братства, що й так не дуже його цінувало. Якби він знав, що на голландці така мізерія, він нізащо не зачепив би його. Але, вступивши в бій і захопивши корабель, Істерлінг вважав обов'язком перед самим собою і перед своєю командою негідників забрати вантаж, який там був. Те, що купець не мав у своїх трюмах нічого ціннішого за какао, було випадковістю, в якій він звинувачував свою лиху долю, що останнім часом уперто відверталась від нього, — Істерлінгу ставало чимраз важче знаходити охочих плавати разом з ним.

Обдумуючи все це й мріючи про великі звершення, він привів свій шлюп під назвою «Бонавентура» в оточену скелями гавань Тортуги — порт, призначений бути цитаделлю самою природою. Високо, наче гори, здіймалась прямовисна стіна скель і захищала гавань з усіх боків, перетворюючи її в бухточку. Потрапити в неї можна було тільки двома протоками, якщо корабель вела майстерна рука. Ці протоки перебували під владою Нагірного форту — фортеці з товстими мурами, якою люди вдосконалили роботу природи. Сховавшись у цій гавані, французькі й англійські пірати, що перетворили її на свій барліг, могли сміятися з могутності іспанського короля, якого вони розглядали як свого природного ворога, тому що їх, мирних мисливців, королівські

переслідування присилювали обрати лиховісне ремесло морських бродяг.

Опинившись у цій гавані, Істерлінг забув про свої мрії — його полонила досить-таки цікава дійсність. Ця дійсність прибрала вигляду великого корабля з червоними бортами, який гордовито стояв на якорі серед менших суден, мов лебідь серед табуна гусей. Коли Істерлінг підійшов досить близько і прочитав назву корабля «Сінко Льягас», намальовану на кормі великими золотими літерами, а під нею слово «Кадіс», що означало порт, з якого вийшов цей корабель, він протер очі і прочитав усе ще раз. По тому він заходився шукати пояснення, чому цей чудовий іспанський корабель опинився в Тортусі — цьому піратському кублі. А «Сінко Льягас» був прекрасний весь — від позолоченого скульптурного зображення людської голови на носі, мідних гармат угорі, що виблискували в промінні вранішнього сонця, і аж до високої, наче вежа, корми. І він був могутній: про це промовляло аж сорок гармат, що їх досвідчене око Істерлінга налічило за зачиненими гарматними портами.

«Бонавентура» стала на якір за кабельтов від «Сінко Льягаса» і за десять сажнів від того місця, де Нагірний форт кидав тінь на західний край гавані; після цього Істерлінг зійшов на берег, щоб знайти пояснення таємниці, яку він побачив.

На базарному майдані за молом він змішався зі строкатим натовпом, що робив кайєнські набережні схожими на Вавилон. Там були торговці різних національностей, здебільшого англійці, французи й голландці; зустрічались плантатори й різного роду моряки, а також пірати, розбійники, одні з яких ще нічим не відрізнялись від мирних мисливців, а інші перетворились на відвертих морських розбійників; метушились лісоруби, шукачі перлів, індіанці, мулати — торговці фруктами, негри-раби та інші представники роду людського. Частина з них просто байдикувала, інші торгували.

Істерлінг легко знайшов двійко добре з усім обізнаних пройд, і ті, перебиваючи один одного, розповіли йому незвичайну історію про те, чому отой красень корабель з Кадіса мирно стоїть тепер на якорі в Кайєнській затоці, маючи на борту жменьку колишніх каторжників, які втекли з плантацій.

Істерлінга ця розповідь не тільки зацікавила, а навіть вразила. Тому він захотів більше дізнатись про людей, які наважились на такий відчайдушний вчинок, і довідався, що їх не більше двох десятків і що всі вони політичні злочинці-бунтівники, які в Англії виступили на боці Монмута і уникли шибениці лише тому, що у Вест-Індії на плантаціях потрібні були раби. Йому також стало відомо все, що ті гульвіси знали про їхнього ватажка Пітера Блада. Він, сказали вони, лікар, і додали деякі інші подробиці.

Подейкували, ніби Пітер Блад має намір повернутись до професії лікаря і тому разом з більшістю своїх товаришів сповнений бажання відвести свій корабель в Європу, тільки-но трапиться така можливість. Лише один-двоє з них, люди з нестримною вдачею і звичні до моря, здавалось, висловили бажання приєднатись до Берегового братства.

Про все це Істерлінг довідався на базарному майдані за молом, звідкіля його гострі, зухвалі очі не переставали вивчати великий червоний корабель.

З таким кораблем, як цей, він міг би досягти чого завгодно. Істерлінг поринув у мрії. Слава Генрі Моргана, з яким він колись плавав і під орудою якого починав навчатись піратської справи, стане блідою тінню поряд з його власною. Ці нещасні втікачі, певно, зовсім не від того, щоб продати корабель, який вони вже використали для досягнення своєї мети, і не заправлять за нього надто велику ціну. Какао на борту «Бонавентури» цілком вистачить, щоб заплатити за «Сінко Льягас».

Капітан Істерлінг погладжував свою чорну бороду і посміхався. Адже тільки в нього вистачило розуму, щоб відразу збагнути, які блискучі можливості може відкрити цей корабель, а всі інші залишались сліпими протягом довгого місяця, поки «Сінко Льягас» стояв тут на якорі. І він скористається зі своєї проникливості.

Він простував недбало забудованим містечком запорошеною кораловою пилюкою вулицею, такою білою під яскравим сонячним промінням, що аж очам боляче було дивитись на неї, і вони мимоволі шукали відпочинку на темних плямах, що їх утворювали тіні від кволих, миршавих пальм обабіч.

Істерлінг так поспішав, що навіть не звернув уваги на гучні вигуки, якими його привітали з дверей таверни «У французького короля», і не зупинився перехилити по чарці зі строкатою й химерно вдягненою

піратською братією, що сповнила містечко своїми галасливими веселощами. В капітана цього ранку була справа до мосьє Д'Огерона, вже літнього й дуже ввічливого губернатора Тортуги, який, репрезентуючи своєю особою французьку Вест-Індійську компанію, репрезентував, здавалось, саму Францію і з величним виглядом залагоджував сумнівні щодо чесності, але безсумнівно прибуткові для компанії справи.

У гарному білому будинку із зеленими віконницями, що затишно сховався серед запашних дерев ямайського перцю та інших духмяних рослин, капітана Істерлінга по-дружньому, але з гідністю прийняв худорлявий елегантний француз, який доніс до дикої Тортуги слабкий аромат версальської вишуканості. Увійшовши знадвору, де все було білим від сонячного проміння, до великої прохолодної кімнати, в яку проникало лише те світло, що просочувалось крізь щілини між зачиненими віконницями, капітан відчув себе майже сліпим, поки його очі не звикли до цього присмерку.

Губернатор запросив капітана Істерлінга сісти і приготувався слухати.

З какао не виникло ніяких труднощів. Мосьє Д'Огерон аніскільки не цікавився, звідки воно взялось. Однак ціна, яку він виявив готовність заплатити за какао, цілком виразно свідчила про те, що він добре знає, звідки воно походить. Ця ціна була вдвічі меншою від тієї, що коштував товар. Мосьє Д'Огерон дбав про інтереси французької Вест-Індійської компанії надзвичайно сумлінно.

Істерлінг поторгувався, але марно, побідкався, погодився на те, що йому було запропоновано, і перейшов до основної мети свого візиту. Мовляв, він хоче придбати іспанський корабель, що стоїть у затоці. Чи не погодився б мосьє Д'Огерон здійснити для нього цю купівлю, дійшовши згоди з утікачами-каторжниками, яким, як він розуміє, належить той корабель?

Перш ніж відповісти, мосьє Д'Огерон довго мовчав.

— Цілком може статись, — нарешті мовив він, — що вони не схочуть його продати.

— Не схочуть продати? Заради Бога, навіщо такий корабель голодранцям?

— Я кажу тільки, що таке може бути, — зауважив мосьє Д'Огерон. — Приходьте до мене ввечері і ви матимете відповідь.

Коли Істерлінг знову прийшов увечері, мосьє Д'Огерон був не сам. Разом з губернатором, який підвівся назустріч відвідувачеві, підвівся й високий на зріст худорлявий чоловік років за тридцять. З його смаглявого, наче в цигана, і чисто виголеного обличчя дивились приголомшливо сині очі, впевнені й спокійні. І якщо одяг та зовнішній вигляд мосьє Д'Огерона репрезентували тут Версаль, то його співрозмовник не меншою мірою репрезентував Аламеду. Одягнутий він був за іспанською модою дуже пишно й у все чорне з безліччю срібних галунів і піною тонкого мережива навколо шиї та рук; кучері важкої чорної перуки спадали йому аж до пліч.

Мосьє Д'Огерон відрекомендував його:

— Познайомтесь, капітане, з містером Пітером Бладом. Він сам дасть вам відповідь.

Істерлінг майже розгубився — так відрізнялась зовнішність цього чоловіка від того, як він собі її уявляв. Тим часом каторжник-утікач уже вклонявся йому з грацією придворного, і пірат подумав, що гарний іспанський одяг узято з гардероба командира «Сінко Льягаса». Та він устиг подумати й про інше.

— Ге, а я вас знаю. Ви — лікар, — сказав він і незрозуміло чому засміявся.

Заговорив містер Блад. У нього був приємний голос, металеві нотки в ньому пом'якшувались повільною ірландською вимовою. Але те, що він сказав, роздратовало капітана Істерлінга. Містер Блад не мав наміру продавати «Сінко Льягаса».

Тепер перед елегантним містером Бладом у загрозовій позі стояв морський розбійник — величезний, бородатий і небезпечний на вигляд чолов'яга в грубій сорочці, шкіряних штанах і з обмотаною червоножовтою хусткою коротко стриженою головою. Роздратованим тоном він вимагав, щоби Блад пояснив, чому він хоче втримати в себе корабель, не потрібний ні йому самому, ні його приятелям-каторжникам.

Голос Блада, коли він відповідав на це, був м'який, чемний, однак у капітана Істерлінга це лише збільшило зневагу до співрозмовника. Істерлінг чув: його запевняють, що він помиляється, що втікачі з

Барбадоса, можливо, використають корабель, щоб повернутися в Європу, дістатись до Франції або Голландії.

— Ми, може бути, не зовсім такі, як ви гадаєте, капітане, — казав Блад. — Один з моїх супутників — досвідчений шкіпер, троє інших, кожний по-своєму, служили в королівському флоті.

— Тю! — голосно висловив свою зневагу Істерлінг. — Ви що, подуріли? Плавати по морю — небезпечно, чоловіче! А якщо на вас нападуть? Який опір ви зможете чинити зі своєю мізерною командою? Ви про це подумали?

Проте капітан Блад поводитись, як і раніше, люб'язно.

— Нестачу людей ми врівноважимо гарматами, — відказав він. — Хоч я, можливо, й не зумію провести корабель через океан, але в разі потреби зможу, звичайно, дати бій. Цього я навчився під командуванням де Рітера.

Це славетне ім'я припинило Істерлінгове глузування.

— Під командуванням де Рітера? — перепитав він.

— Кілька років тому я служив у нього офіцером.

— А я думав, що ви лікар, — мовив явно ошелешений Істерлінг.

— Я також і лікар, — просто зауважив ірландець.

Щедро пересипаючи свою мову лайкою, пірат визнав, що він неабияк здивований, після чого мосьє Д'Огерон поклав розмові край.

— Отже, як ви бачите, капітане Істерлінг, про цю справу нема більше чого говорити.

Це було, очевидно, саме так, і капітан Істерлінг пішов. Та, сердито ідучи до молу, він думав, що хоч говорити більше й нічого, проте можна багато й багато чого зробити. Глянувши раз на величний «Сінко Льягас» як на свою власність, він уже не міг відмовитись від планів заволодіти ним.

Мосьє Д'Огерон, як виявилось, також вважав, що до сказаного можна додати кілька слів, і він зробив це, коли Істерлінг їх залишив.

— Це, — спокійно мовив він, — лихий і небезпечний чоловік. Ви зробите добре, якщо пам'ятатимете мої слова, мосьє Блад.

— Навряд чи потрібна ця пересторога, — легковажно відповів Блад. — Навіть не знаючи, що Істерлінг пірат, я й так зрозумів би, що він мерзотник.

Легенька тінь невдоволення затьмарила тонкі риси обличчя губернатора Тортуги.

— Але ж пірат не обов'язково мерзотник, — заперечив він, — і не вам їх зневажати, мосьє Блад. Серед них є чимало й таких, хто добре прислужується вашій і моїй країнам, стримуючи ненажерливість Іспанії, ненажерливість, через яку взагалі існує піратство. Якби не пірати, то іспанці, — а ми бачимо, які вони жорстокі, — зовсім запанували б у цих водах, де ні Франція, ні Англія не мають змоги утримувати флот. Згадайте, що ваша країна вшанувала Генрі Моргана званням рицаря і посадою заступника губернатора Ямайки. А він був іще гіршим піратом, ніж ваш сер Френсіс Дрейк, Хокінс, Фробішер чи деякі інші, кого я можу назвати і кому ваша країна також віддає шану.

Слідом за цим мосьє Д'Огерон, який мав неабиякі прибутки у вигляді морського мита, що його пірати платили йому за всі захоплені трофеї, заходився поважно радити містеру Бладу стати послідовником тих гербів. Пітер Блад перебував поза законом, мав чудовий корабель та діяльних, хоч і нечисленних однодумців і вже довів свою надзвичайну винахідливість, тому мосьє Д'Огерон не сумнівався, що як флібустьєр Блад процвітатиме.

У цьому не мав сумнівів і сам містер Блад. У собі він ніколи не сумнівався. І все ж тоді він не погодився зі своїм співрозмовником. Якби не подальші події, він, можливо, ніколи не пристав би на пропозицію стати піратом, хоч би яких зусиль докладала більшість його товаришів, схиляючи його до цього.

Серед останніх найупертішими були, мабуть, Хагторп, Пітт і велетень Вольверстоун, який втратив око під Седжмуром. Бладові дуже добре планувати повернення в Європу, казали вони. Він володіє мирним мистецтвом лікування і може заробити собі на прожиття у Франції чи Фландрії. А вони — люди моря і нічого більше не вміють. Та й Дайк, що служив молодшим офіцером у королівському флоті до того, як прилучився до політики й повстання, поділяв такі ж погляди, а гармаш Огл вимагав, щоби Бог, чорт чи Блад сказали йому, які гармати може довірити Британське військово-морське міністерство людині, що приєдналась до Монмута.

Становище складалось таке, коли Пітерові Бладу не лишалось іншого виходу, як розлучитися з людьми, що через спільне нещастя

стали йому дорогими. Саме за таких критичних обставин доля обрала своїм знаряддям капітана Істерлінга і поставила його на шляху Пітера Блада.

Одного ранку через три дні після розмови з містером Бладом у губернаторському домі Істерлінг підійшов у шлюпці зі своєї шхуни до борту «Сінко Льягаса». Випхавши важке тіло на шкафут, він зразу ж почав роздивлятись на всі боки своїми гострими чорними очима й побачив, що «Сінко Льягас» був не лише добре обладнаний, але й бездоганно доглянутий. Палуби надраєно, снасті згорнуто, все — на своєму місці. Мушкети стояли в козлах біля грот-щогли, мідь на бачках з питною водою сяяла, наче золото під яскравим сонцем. Кінець кінцем не такі вже недотепи були ці каторжники, з яких складалася Бладова команда.

На шкафуті капітана Істерлінга зустрів сам містер Блад — у своєму чорному, вишитому сріблом убранні він мав вигляд іспанського гранда. Він скинув капелюха з темно-червоним страусовим пером і змахнув ним, схиляючись у глибокому поклоні, аж пасма перуки звісились у нього перед обличчям, наче м'які вуха мисливського собаки. Біля нього стояли Натаніел Хагторп — приємний на вигляд джентльмен такого ж віку, як і містер Блад: його спокійний погляд і чисто виголене обличчя свідчили про гарне виховання; Джеремі Пітт — молодий білявочубий корабельний майстер з Сомерсета, та невисокий на зріст кремезний Ніколас Дайк, який колись був молодшим офіцером і служив під рукою короля Якова, коли той був ще герцогом Йоркським. Жоден з них не скидався на голодранця, хоч цього хотів Істерлінг. Навіть великий, дужий і хрипкоголосий Вольверстоун задля такого випадку втиснув свої м'язи в іспанське манаття.

Відрекомендувавши своїх товаришів, містер Блад запросив капітана «Бонавентури» до великої каюти на кормі, що своїми розмірами та багатим умеблюванням перевершувала всі, до яких капітанові Істерлінгу траплялося заходити.

Слуга-негр у білій куртці — хлопець, найнятий тут же на Тортюзі — вніс, крім звичайного рому, цукру й лимонів, пляшку золотистого канарського ще зі старих корабельних запасів — його містер Блад гостинно рекомендував своєму непроханому гостеві.

Пам'ятаючи застереження мосьє Д'Огерона про те, що капітан Істерлінг чоловік небезпечний, містер Блад вважав за розумне приймати його з усією люб'язністю, бо, почувавши себе невимушено, той може виказати, в чому саме він може бути небезпечний.

Вони посідали на покриті чорними подушками лави довкола столу з чорного дуба, і капітан Істерлінг почав щедро вихваляти канарське, щоб якось пояснити, чому він його стільки п'є. Потім перейшов до справи, спитавши містера Блада, чи той, бува, не змінив своєї думки стосовно продажу корабля.

— Коли ви передумали, — додав він, кинувши погляд на чотирьох товаришів Блада, — то, зваживши на те, поміж скількох людей буде поділено гроші за нього, ви побачите, що я великодушний.

Він сподівався справити на цих чотирьох враження своїми словами, але незворушний вираз їхніх облич спантеличив його.

— Ви просто марнуєте час, капітане, — похитав головою містер Блад. — Хоч там що, а «Сінко Льягас» ми збережемо для себе.

— Хоч там що? — широкі чорні брови Істерлінга полізли на вузький лоб. — Та ж ви не такі дурні, щоб вирушити до Європи, еге ж? Ну, що ж, тоді я перейду просто до діла. Я роблю вам одну пропозицію, якщо ви не хочете продати «Сінко Льягас». А саме: приєднуйтесь із цим кораблем до нашої «Бонавентури», до її ризикованих і щасливих пригод. — Він гучно зареготав з власного дотепу, показавши білі зуби, облямовані великою чорною бородою.

— Ви робите нам честь. Але в нас немає бажання займатися піратством.

Істерлінг не образився. Він махнув широкою, мов дошка, червоною долонею, ніби відмахувався від цього слова.

— Я пропоную зовсім не піратство.

— А що ж?

— Чи можу я вам довіритись? — спитав Істерлінг, ковзнувши поглядом по чотирьох Бладових товаришах.

— Ми не змушуємо вас це робити. І як би там не було, ви марно витрачаєте час.

Така відповідь не заохочувала до дальшої розмови. Однак Істерлінг не вгамувався. Вони, можливо, знають, що він плавав з Морганом. Він був з Морганом і під час великого походу через Панамський

перешийок. Тепер добре відомо: коли дійшло до розподілу здобичі іспанського міста Сан-Феліче, виявилось, що частка, належна піратам, набагато менша, ніж вони сподівались. Почали поширюватись чутки, ніби Морган повівся зі своїми людьми нечесно, ніби ще до розподілу здобичі він забрав собі більшу частину скарбу. Ті чутки, Істерлінг може запевнити, мали під собою міцну підставу. Там були перли й коштовне каміння казкової вартості. Але оскільки чутки посилювались і він про них прочув, то почав побоюватись обшуку, який занастив би його. Тому на півдорозі назад через перешийок Морган однієї ночі сховав украдений скарб.

— Тільки одна людина знала про це, — мовив капітан Істерлінг до хазяїв, які уважно слухали його, бо розповідь була з тих, що за всіх часів викликають увагу. — Людина, яка допомогла йому зробити те, чого він не зміг зробити сам. Та людина — я.

Якусь хвилю він мовчав, аби дати змогу цьому приголомшливому повідомленню дійти до свідомості слухачів, потім повів далі.

Запропоноване ним діло полягало в тому, щоб утікачі на «Сінко Льягасі» приєднались до його експедиції, аби віднайти скарб; прибутки на рівних правах з його людьми і за законами Берегового братства.

— Коли я скажу, що вартість Морганового скарбу понад п'ятсот тисяч червінців, то ще й применшу.

Почувши таку цифру, слухачі Істерлінга здивовано втупились у нього. Навіть Блад, хоч і не з таким, як у них, виразом обличчя.

— Я сказав би, що це дуже дивно, — мовив він замислено.

— Що дивно, містере Блад?

Замість відповіді Блад запитав:

— Скільки людей у вас на борту «Бонавентури»?

— Трохи менше двохсот.

— І двадцяттеро моїх людей мають таке значення, що ви вважаєте вартим зробити нам таку заманливу пропозицію?

Істерлінг нахабно, хрипко зареготав.

— Бачу, що ви нічого не розумієте, — в голосі його пролунало щось схоже на ірландську інтонацію містера Блада. — Я потребую не стільки людей, скільки міцного корабля, щоб зберегти скарб, коли він потрапить до наших рук. За такими ось бортами ми почуватимемо себе

спокійно, наче у форті, і чхати я хотів на який завгодно іспанський галеон, що спробує причепитись до мене.

— Слово честі, тепер я розумію, — відказав Вольверстоун. Пітт, Дайк та Хагторп і собі кивнули головами. Але холодні сині очі Пітера Блада й далі вперто дивились на огрядного, неповороткого пірата.

— Як каже Вольверстоун, це зрозуміло. Однак десята частина здобичі, яка відповідно до звичаїв перейде на «Сінко Льягас», за даних обставин аж ніяк не може бути достатньою.

Істерлінг надув щоки і махнув ручиськом.

— А яку частку ви хочете?

— Про це треба подумати. Але не менше однієї п'ятої.

Вираз піратового обличчя не змінився. Він нахилив голову, обмотану яскравою хусткою.

— Тягніть своїх друзів пообідати завтра на борт «Бонавентури», і ми складемо угоду.

Якусь мить Блад, здавалось, вагався. Потім ввічливо подякував за запрошення.

Проте коли пірат вирушив додому, він поспішив припинити вияв радості у своїх товаришів.

— Мене застерегли, що капітан Істерлінг людина небезпечна. Це, звичайно, перебільшення. Щоби бути небезпечною, людина повинна бути розумною, а капітан Істерлінг розумом не сяє.

— Що за химерні думки снуються під твоєю перукою, Пітере? — здивувався Вольверстоун.

— Я просто маю на думці те, як він пояснив своє бажання ввійти з нами в спілку. Мабуть, нічого кращого вигадати не спромігся, коли ми його прямо запитали, чого він хоче.

— Пояснення не могло бути більш переконливим, — гаряче заперечив Хагторп. Він вважав, що Блад придумує зайві ускладнення.

— Більш переконливим! — засміявся Блад. — Правдоподібним, якщо хочеш. Правдоподібним, поки не почнеш його досліджувати. Авжеж, його пояснення аж блищить, але воно не золото. Йому потрібний надійний, наче форт, корабель, щоб навантажити в нього півмільйона червінців, а ця фортеця-корабель — у наших руках. Ну й мерзотник цей Істерлінг!

Бладові товариші аж очі повітріщали, подумавши, що й справді так може статися. Тільки Пітт іще вагався.

— У нього іншого шляху немає, і він вірить у нашу чесність, — сказав він.

Блад насмішкувато глянув на нього:

— Я ще ніколи не бачив, щоб людина з такими, як у Істерлінга, очима вірила у щось, крім сили. Якщо він має на думці навантажити той скарб на наш корабель, у що я охоче вірю, то це тому, що він розраховує заволодіти цим кораблем. Чесність? Тьху! Та хіба може така людина повірити, що чесність перешкодить нам однієї чудової ночі, маючи скарб на борту, втекти від нього або навіть вдарити по його шлюпу з усіх гармат і пустити його на дно? Дурний ти, Джеремі, з твоїми балачками про чесність.

Хагторпові теж не все було зрозуміло.

— Які ж, по-твоєму, в нього міркування, коли він запрошує нас приєднатись до нього?

— Свої міркування він виклав. Йому потрібний наш корабель чи то для перевезення скарбу, якщо він існує, чи то для чогось іншого. Хіба ж він не намагався спочатку купити «Сінко Льягас»? Цілком природно, йому потрібний він, а не ми, і, будь певен, він не має наміру довго з нами морочитися.

Проте, мабуть, сама лише надія вхопити частку Морганових скарбів сяяла, мов золото, як висловився Блад, і його спільники не хотіли з нею розлучитись. Аби здобути те, що їх спокушає, люди завжди готові ризикнути, вірити в те, на що сподіваються. Так само поводитись Хагторп, Пітт і Дайк. Вони дійшли висновку, що Блад робить поспішні умовиводи через упереджену щодо Істерлінга думку, підкинуту йому мосьє Д'Огероном, який, можливо, переслідує в такий спосіб свої інтереси. Хай же вони принаймні пообідають завтра з Істерлінгом і послухають, які умови він запропонує.

— Ви певні, що нас не отруять? — поцікавився Блад.

Та це запитання видалось їм тільки ще одним доказом, що Блад дуже упереджений. З нього досхочу поглузували. Як Істерлінг може їх отруїти, коли сам їстиме й питиме з ними? І якої мети цим досягне? Як зможе Істерлінг заволодіти «Сінко Льягасом»?

— Вдершись на його борт з чотирма десятками своїх головорізів і захопивши наших людей зненацька, коли тут не буде нікого, хто зміг би їх очолити.

— Що? — вигукнув Хагторп. — Тут, у Тортузі? В цьому пристановищі піратів? Та ти жартуєш, Пітере! Я схильний думати, що у злодіїв є трохи честі.

— Можеш думати. Щодо мене, то я вважаю за краще нічого такого не думати. Сподіваюсь, ніхто не назве мене надто боязким, але я волію, щоб мене назвали краще боязким, ніж дурним.

Загальна думка, однак, схилилась не на користь Блада. Вся команда, коли їм стала відома пропозиція Істерлінга, так само загорілась бажанням узяти участь в поході, як і троє ватажків.

Отже, наступного дня, коли вибило вісім склянок, капітан Блад, всупереч власній волі, разом з Хагторпом, Піттом і Дайком вирушили обідати на борт «Бонавентури». Вольверстоун залишився за старшого на «Сінко Льягасі».

Істерлінг галасливо привітав своїх гостей, підтриманий усіма головорізами, з яких складалась його команда. Понад півтори сотні їх з'юрмилось на шкафуті, на баці й навіть на кормі, і всі були озброєні. Містеру Бладу не було ніякої необхідності вказувати своїм спільникам на ту дивну обставину, що задля них усіх цих хлопців викликали з шинків, куди вони залюбки вчашали. Присутність цих негідників, їхні хитрі, лиховісно-глузливі погляди примусили трьох Бладових супутників запитати себе нарешті, чи не мав він для своїх побоювань підстав і чи не вскочили вони в пастку.

Однак відступати було надто пізно. Ближче до корми, там, де починався трап, що вів у каюту, стояв і чекав капітан Істерлінг, щоб супроводжувати їх.

Блад на якусь мить зупинився, щоб глянути в прозоре небо над щоглами, навколо яких ширяли чайки. Потім він озирнувся й пробіг поглядом по сірому форту високо на скелястій горі, що купався в гарячому сонячному промінні, по молу, безлюдному в цю полудневу спеку, по кришталєво-прозорій воді, що спалахувала сонячними іскрами, і зупинив його на великому червоному «Сінко Льягасі», величному й могутньому. Його занепокоєним товаришам здалося, ніби він шукає, звідки може надійти допомога в разі потреби. Потім,

відповідаючи на запрошувальний Істерлінгів жест, ступив у сутінки трапа, і його товариші пішли слідом за ним.

Так само, як і весь корабель, неохайний і брудний, що впадало в око з першого погляду, каюту на шлюпі ніякою мірою не можна було порівняти з гарною каютою «Сінко Льягаса». Вона була настільки низька, що високі на зріст люди, такі як Блад і Хагторп, мало не діставали головами стелі, а з меблів, крім прикритих подушками ящиків, що стояли навколо порізаного і вкритого плямами соснового столу, майже нічого більше не було. Вікна, що виходили на корму, стояли розчинені, але, незважаючи на це, повітря в каюті було важке від огидних запахів, серед яких вирізнялися запахи корабельного мотуззя та трюмної води.

Обід виявився саме таким, як обіцяла довколишня обстановка. Свинину й свіжі овочі під час готування було так зіпсовано, що вибагливий шлунок містера Блада мало не викидав усе назад, коли він присилував себе щось з'їсти.

Товариство, запрошене Істерлінгом, було до пари всьому іншому. З півдюжини шибайголів зображали з себе почесну гвардію. Команда обрала їх, оголосив Істерлінг, щоб вони взяли участь в обговоренні умов угоди і подбали про інтереси всіх піратів. Крім них, там ще був молодий француз на ймення Жуанвіль, секретар мосьє Д'Огерона: він представляв тут губернатора і мав надати угоді законності. І якщо присутність цього доволі-таки неавторитетного джентльмена з каламутними очима трохи заспокоїла містера Блада, то водночас вона його й заінтригувала.

Тісна каюта була переповнена, причому люди Істерлінга сіли по обидва боки столу так, що гостей з «Сінко Льягаса» було роз'єднано. Блад і капітан «Бонавентури» опинились один проти одного.

Ділову розмову відклали на той час, коли обід буде закінчено й негр, що прислуговував за столом, піде собі геть. А тим часом люди із «Бонавентури» підтримували веселощі з допомогою дуже солоних жартів, що вважалися серед них ознакою розуму. Нарешті зі столу було прибрано все, крім пляшок, з'явилися пера, чорнило та два аркуші паперу для Істерлінга й Блада, і капітан «Бонавентури» відкрив переговори, а Пітер Блад уперше почув, як його величають капітаном, Істерлінг почав з короткої заяви про те, що одну п'яту частину всього

скарбу, яку зажадав Блад, команда «Бонавентури» вважає надто великою.

Пітер Блад пожвавішав.

— Що ж, капітане, поговорімо відверто, — сказав він. — Ви маєте на думці, що ваша команда не згодиться пристати на наші умови?

— А що ж іще я мав би на думці?

— В такому разі, капітане, нам лишається тільки повернутися додому, подякувавши вам за щедре частування й запевнивши вас, що ми високо цінуємо знайомство з вами: воно так нас збагатило.

Витончена галантність усіх цих надмірно перебільшених люб'язностей аж ніяк не вплинула на товстошкірого Істерлінга. Обернувши до Блада червоне обличчя, він втупився в нього своїми нахабними, хитрими очима й перепитав, витираючи з чола піт:

— Повернутися додому? — в його хрипкому голосі виразно відчувалась глузлива нотка. — У свою чергу мені також доведеться бути відвертим. Мені подобаються відверті люди й відверта мова. То ви хочете сказати, що відмовляєтесь від діла?

Двоє чи троє Істерлінгових прибічників з погрозою повторили це запитання.

Капітан Блад — будемо величати його цим титулом, даним йому Істерлінгом, — здавалось, збентежився. Ніби розгубившись, він поглядав на своїх товаришів, чекаючи від них поради, але вони відповіли йому тільки стривоженими поглядами.

— Якщо для вас наші умови здаються неприйнятними, — проказав він нарешті, — то мені доводиться визнати, що ви не бажаєте продовжувати розмову, і нам не лишається нічого іншого, як покинути вас.

Він говорив якось боязко, і це аж вразило його друзів, які звикли бачити свого ватажка відважним перед лицем усіляких ускладнень. Істерлінг же, почувши його відповідь, глузливо посміхнувся, бо іншого від лікарчука, який став шукачем щастя волею випадку, він і не чекав.

— Слово честі, лікарю, — мовив він, — вам краще повернутись до своїх банок та кровопускання, полишивши кораблі тим, хто вміє з ними поводитися.

У синіх очах спалахнула блискавка, така ж миттєва, як і яскрава. Проте смагляве обличчя ні на мить не втратило боязкого виразу. Тим

часом капітан Істерлінг обернувся до губернаторського представника, який сидів праворуч від нього.

— А що ви на це скажете, мосьє Жуанвіль?

Білявий і кволий французик поблажливо посміхнувся, побачивши боязкість Блада.

— Чи не здається вам розумним і доречним, сер, вислухати, які умови пропонує капітан Істерлінг?

— Я згодний вислухати, але...

— Облиште ці «але» на потім, лікарю, — перебив Істерлінг. — Умови, на які ми згодні, це ті умови, про які я вам казав. Ваші люди отримують стільки ж, скільки й мої.

— Але ж це означає для «Сінко Льягаса» не більше однієї десятої. — І Блад також звернувся до мосьє Жуанвіля: — Хіба це справедливо, сер? Я вже пояснював капітанові Істерлінгу, що малу кількість людей ми врівноважуємо кількістю гармат, біля яких порядкує такий гармаш, який, смію запевнити, не має собі рівних на всьому Карибському морі. Цього хлопця звать Огл, Нед Огл. Він чудовий гармаш, цей Нед Огл. Не гармаш, а сам диявол, ви переконались би в цьому, якби бачили, як він трощив іспанські човни в Бріджтаунській гавані.

І він би ще довго розповідав про Неда Огла, якби Істерлінг не перебив його:

— Хай йому чорт, приятелю, нащо мені здався ваш гармаш?

— О, коли б то був звичайний собі гармаш, то ми про нього не говорили б. А він не звичайний гармаш. Має таке добряче око, що й світ не бачив. Не гармаш, а поет. Таким гармашем треба народитись, он як. Та йому, якщо хочете, потопити корабель не важче, ніж вам поколупатись у зубах.

Істерлінг грюкнув кулаком по столу:

— Яке це має значення для діла?

— Може, якесь і має. І, між іншим, показує, яким цінним союзником ми можемо бути. — І Пітер Блад знову заходився розповідати про свого гармаша: — Його навчали в королівському флоті, цього Неда Огла, і той день, коли Огл зайнявся політикою й прилучився до протестантів під Седжмуром, був для королівського флоту справді чорним днем.

— Та облиш ти цього Огла! — погрозово прохрипів один з офіцерів «Бонавентури» на ім'я Чард. — Облиш, чуєш, бо так ми пробалакаємо весь день.

Істерлінг, брутально вилаявшись, підтримав свого приятеля. Капітан Блад помітив, що хазяї зовсім не мають наміру скупитись на образи, і від цієї хвилини його роздуми щодо переслідуваної ними мети полинули в новому напрямку.

— Чи не пішли б ви на компроміс із капітаном Бладом? — втрутився Жуанвіль. — В його словах кінець кінцем є якась рація. Він міг би з усіма підставами посадити на свій корабель сотню чоловік і, природно, одержати більшу частку.

— В тому разі він, може, й був би вартий її, — пролунала брутальна відповідь.

— Я й так вартий її, — відказав Блад.

— А дзуськи! — вигукнув Істерлінг і ляснув пальцями під самісіньким його носом.

Блад почав розуміти, що Істерлінг навмисно штовхає його на необачний вислів, щоб у відповідь можна було образитись і порубати його з друзями на шматки. Що ж до мосьє Жуанвіля, то його потім змусять засвідчити перед губернатором, що все сталося з вини гостей. Блад зрозумів, нарешті, навіщо потрібна була присутність француза.

Саме в цю хвилину мосьє Жуанвіль переконував Істерлінга:

— Та ну ж, капітане Істерлінг! Так ви ніколи не дійдете згоди. Корабель капітана Блада стане вам у пригоді, а за те треба платити. Чи не могли б ви запропонувати йому восьму або навіть сьому частину?

Істерлінг змусив Чарда замовкнути, коли той почав висловлювати незадоволення цими словами і став майже люб'язним.

— А що скаже на це капітан Блад? — спитав він, втупивши в нього важкий погляд.

Капітан Блад довго обмірковував відповідь. Потім знизав плечима:

— Я скажу те, що, як ви розумієте, мушу сказати. Я не можу вирішити нічого, поки не дізнаюсь, чого хочуть мої товариші. Ми продовжимо цю розмову іншим разом, після того, як я з'ясую їхні наміри.

— Прокляття! — заревів Істерлінг. — Ви що, граєтесь з нами? Хіба ви не привели із собою своїх офіцерів і хіба вони не можуть говорити

від імені всіх ваших людей, як мої? Що б ми тут не ухвалили, мої люди твердо того дотримуватимуться. Такий звичай у берегових братів. Отже, я сподіваюсь цього ж і від вас. Розтлумачте це йому, мосьє Жуанвіль.

Француз похмуро кивнув, а Істерлінг загорлав знову:

— Ми ж, їй-богу, не діти. Ми зібралися тут не гратись, а домовитись про умови. І, хай йому чорт, ми про них домовимось, перш ніж ви підете звідси.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ